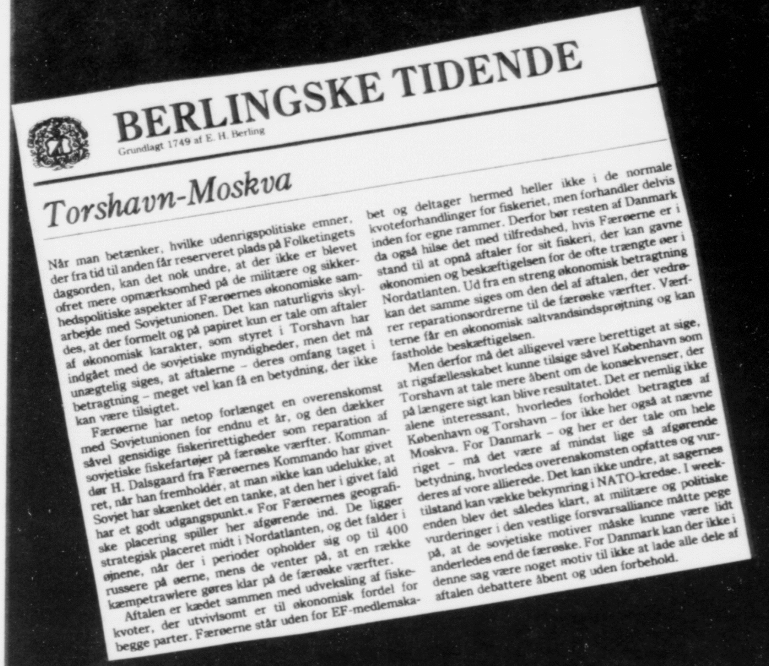

BERLINGSKE TIDENDE
Grundlagt 1749 af E. H. Berling

Torshavn-Moskva

Når man betænker, hvilke udenrigspolitiske emner, der fra tid til anden får reserveret plads på Folketingets dagsorden, kan det nok undre, at der ikke er blevet ofret mere opmærksomhed på de militære og sikkerhedspolitiske aspekter af Færøernes økonomiske samarbejde med Sovjetunionen. Det kan naturligvis skyldes, at der formelt og på papiret kun er tale om aftaler af økonomisk karakter, som styret i Torshavn har indgået med de sovjetiske myndigheder, men det må unægtelig siges, at aftalerne – deres omfang taget i betragtning – meget vel kan få en betydning, der ikke kan være tilsigtet.

Færøerne har netop forlænget en overenskomst med Sovjetunionen for endnu et år, og den dækker såvel gensidige fiskerirettigheder som reparation af sovjetiske fiskefartøjer på færøske værfter. Kommandør H. Dalsgaard fra Færøernes Kommando har givet ret, når han fremholder, at man »ikke kan udelukke, at Sovjet har skænket det en tanke, at den her i givet fald har et godt udgangspunkt.« For Færøernes geografiske placering spiller her afgørende ind. De ligger strategisk placeret midt i Nordatlanten, og det falder i øjnene, når der i perioder opholder sig op til 400 russere på øerne, mens de venter på, at en række kæmpetrawlere gøres klar på de færøske værfter.

Aftalen er kædet sammen med udveksling af fiskekvoter, der utvivlsomt er til økonomisk fordel for begge parter. Færøerne står uden for EF-medlemskabet og deltager hermed heller ikke i de normale kvoteforhandlinger for fiskeriet, men forhandler delvis inden for egne rammer. Derfor bør resten af Danmark da også hilse det med tilfredshed, hvis Færøerne er i stand til at opnå aftaler for sit fiskeri, der kan gavne økonomien og beskæftigelsen for de ofte trængte øer i Nordatlanten. Ud fra en streng økonomisk betragtning kan det samme siges om den del af aftalen, der vedrører reparationsordrerne til de færøske værfter. Værfterne får en økonomisk saltvandsindsprøjtning og kan fastholde beskæftigelsen.

Men derfor må det alligevel være berettiget at sige, at rigsfællesskabet kunne tilsige såvel København som Torshavn at tale mere åbent om de konsekvenser, der på længere sigt kan blive resultatet. Det er nemlig ikke alene interessant, hvorledes forholdet betragtes af København og Torshavn – for ikke her også at nævne Moskva. For Danmark – og her er der tale om hele riget – må det være af mindst lige så afgørende betydning, hvorledes overenskomsten opfattes og vurderes af vore allierede. Det kan ikke undre, at sagernes tilstand kan vække bekymring i NATO-kredse. I weekenden blev det således klart, at militære og politiske vurderinger i den vestlige forsvarsalliance måtte pege på, at de sovjetiske motiver måske kunne være lidt anderledes end de færøske. For Danmark kan der ikke i denne sag være noget motiv til ikke at lade alle dele af aftalen debattere åbent og uden forbehold.

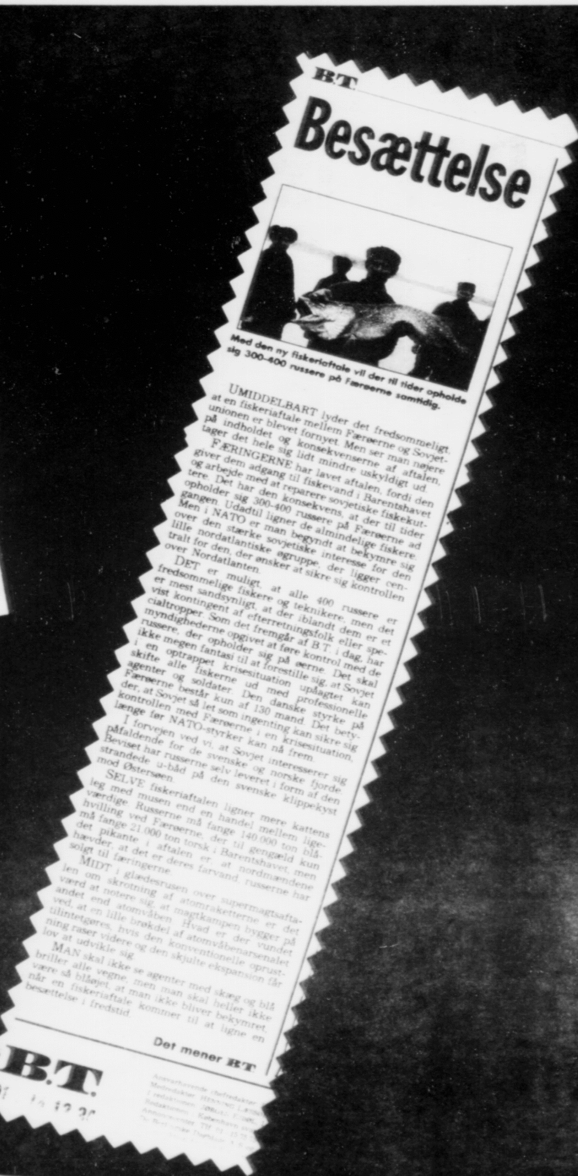

B.T.

Besættelse

Med den ny fiskeriaftale vil der til tider opholde sig 300-400 russere på Færøerne samtidig.

UMIDDELBART lyder det fredsommeligt, at en fiskeriaftale mellem Færøerne og Sovjetunionen er blevet fornyet. Men ser man nøjere på indholdet og konsekvenserne af aftalen, tager det hele sig lidt mindre uskyldigt ud.

FÆRINGERNE har lavet aftalen, fordi den giver dem adgang til fiskevand i Barentshavet og arbejde med at reparere sovjetiske fiskekuttere. Det har den konsekvens, at der til tider opholder sig 300-400 russere på Færøerne ad gangen. Udadtil ligner de almindelige fiskere. Men i NATO er man begyndt at bekymre sig over den stærke sovjetiske interesse for den lille nordatlantiske øgruppe, der ligger centralt for den, der ønsker at sikre sig kontrollen over Nordatlanten.

DET er muligt, at alle 400 russere er fredsommelige fiskere og teknikere, men det er mest sandsynligt, at der iblandt dem er et vist kontingent af efterretningsfolk eller specialtropper. Som det fremgår af B.T. i dag, har myndighederne opgivet at føre kontrol med de russere, der opholder sig på øerne. Det skal ikke megen fantasi til at forestille sig, at Sovjet i en optrappet krisesituation upåagtet kan skifte alle fiskerne ud med professionelle agenter og soldater. Den danske styrke på Færøerne består kun af 130 mand. Det betyder, at Sovjet så let som ingenting kan sikre sig kontrollen med Færøerne i en krisesituation, længe før NATO-styrker kan nå frem.

I forvejen ved vi, at Sovjet interesserer sig påfaldende for de svenske og norske fjorde. Beviset har russerne selv leveret i form af den strandede u-båd på den svenske klippekyst mod Østersøen.

SELVE fiskeriaftalen ligner mere kattens leg med musen end en handel mellem ligeværdige. Russerne må fange 140.000 ton blåhvilling ved Færøerne, der til gengæld kun må fange 21.000 ton torsk i Barentshavet, men det pikante i aftalen er, at nordmændene hævder, at det er deres farvand, russerne har solgt til færingerne.

MIDT i glædesrusen over supermagtsaftalen om skrotning af atomraketterne er det værd at notere sig, at magtkampen bygger på andet end atomvåben. Hvad er der vundet ved, at en lille brøkdel af atomvåbenarsenalet tilintetgøres, hvis den konventionelle oprustning raser videre og den skjulte ekspansion får lov at udvikle sig.

MAN skal ikke se agenter med skæg og blå briller alle vegne, men man skal heller ikke være så blåøjet, at man ikke bliver bekymret, når en fiskeriaftale kommer til at ligne en besættelse i fredstid.

Det mener B.T.

B.T.

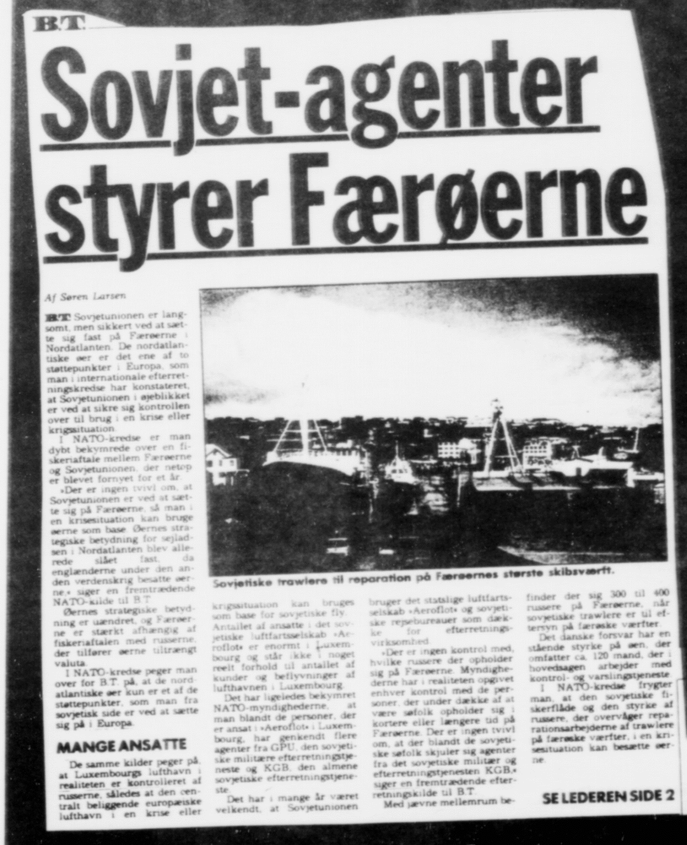

B.T.

Sovjet-agenter styrer Færøerne

Af Søren Larsen

Sovjetiske trawlere til reparation på Færøernes største skibsværft.

B.T. Sovjetunionen er langsomt, men sikkert ved at sætte sig fast på Færøerne i Nordatlanten. De nordatlantiske øer er det ene af to støttepunkter i Europa, som man i internationale efterretningskredse har konstateret, at Sovjetunionen i øjeblikket er ved at sikre sig kontrollen over til brug i en krise eller krigssituation.

I NATO-kredse er man dybt bekymrede over en fiskeriaftale mellem Færøerne og Sovjetunionen, der netop er blevet fornyet for et år.

»Der er ingen tvivl om, at Sovjetunionen er ved at sætte sig på Færøerne, så man i en krisesituation kan bruge øerne som base. Øernes strategiske betydning for sejladsen i Nordatlanten blev allerede slået fast, da englænderne under den anden verdenskrig besatte øerne,« siger en fremtrædende NATO-kilde til B.T.

Øernes strategiske betydning er uændret, og Færøerne er stærkt afhængig af fiskeriaftalen med russerne, der tilfører øerne tiltrængt valuta.

I NATO-kredse peger man over for B.T. på, at de nordatlantiske øer kun er et af de støttepunkter, som man fra sovjetisk side er ved at sætte sig på i Europa.

MANGE ANSATTE

De samme kilder peger på, at Luxembourgs lufthavn i realiteten er kontrolleret af russerne, således at den centralt beliggende europæiske lufthavn i en krise eller krigssituation kan bruges som base for sovjetiske fly.

Antallet af ansatte i det sovjetiske luftfartsselskab »Aeroflot« er enormt i Luxembourg og står ikke i noget reelt forhold til antallet af kunder og beflyvninger af lufthavnen i Luxembourg.

Det har ligeledes bekymret NATO-myndighederne, at man blandt de personer, der er ansat i »Aeroflot« i Luxembourg, har genkendt flere agenter fra GPU, den sovjetiske militære efterretningstjeneste og KGB, den almene sovjetiske efterretningstjeneste.

Det har i mange år været velkendt, at Sovjetunionen bruger det statslige luftfartsselskab »Aeroflot« og sovjetiske rejsebureauer som dække for efterretningsvirksomhed.

»Der er ingen kontrol med, hvilke russere der opholder sig på Færøerne. Myndighederne har i realiteten opgivet enhver kontrol med de personer, der under dække af at være søfolk opholder sig i kortere eller længere tid på Færøerne. Der er ingen tvivl om, at der blandt de sovjetiske søfolk skjuler sig agenter fra det sovjetiske militær og efterretningstjenesten KGB,« siger en fremtrædende efterretningskilde til B.T.

Med jævne mellemrum befinder der sig 300 til 400 russere på Færøerne, når sovjetiske trawlere er til eftersyn på færøske værfter.

Det danske forsvar har en stående styrke på øen, der omfatter ca. 120 mand, der i hovedsagen arbejder med kontrol- og varslingstjeneste.

I NATO-kredse frygter man, at den sovjetiske fiskerflåde og den styrke af russere, der overvåger reparationsarbejderne af trawlere på færøske værfter, i en krisesituation kan besætte øerne.

SE LEDEREN SIDE 2

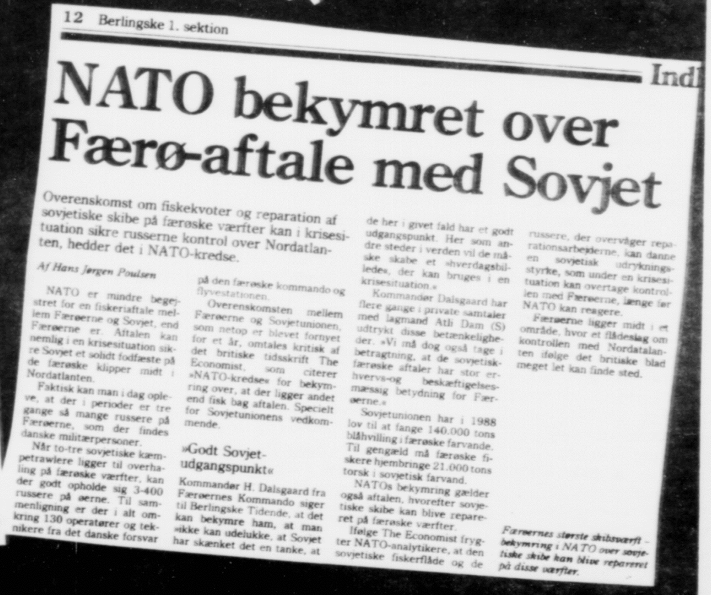

12 Berlingske 1. sektion

Indl

NATO bekymret over Færø-aftale med Sovjet

Overenskomst om fiskekvoter og reparation af sovjetiske skibe på færøske værfter kan i krisesituation sikre russerne kontrol over Nordatlanten, hedder det i NATO-kredse.

Af Hans Jørgen Poulsen

NATO er mindre begejstret for en fiskeriaftale mellem Færøerne og Sovjet, end Færøerne er. Aftalen kan nemlig i en krisesituation sikre Sovjet et solidt fodfæste på de færøske klipper midt i Nordatlanten.

Faktisk kan man i dag opleve, at der i perioder er tre gange så mange russere på Færøerne, som der findes danske militærpersoner.

Når to-tre sovjetiske kæmpetrawlere ligger til overhaling på færøske værfter, kan der godt opholde sig 3-400 russere på øerne. Til sammenligning er der i alt omkring 130 operatører og teknikere fra det danske forsvar på den færøske kommando og flyvestationen.

Overenskomsten mellem Færøerne og Sovjetunionen, som netop er blevet fornyet for et år, omtales kritisk af det britiske tidsskrift The Economist, som citerer »NATO-kredse« for bekymring over, at der ligger andet end fisk bag aftalen. Specielt for Sovjetunionens vedkommende.

»Godt Sovjet-udgangspunkt«

Kommandør H. Dalsgaard fra Færøernes Kommando siger til Berlingske Tidende, at det kan bekymre ham, at man »ikke kan udelukke, at Sovjet har skænket det en tanke, at de her i givet fald har et godt udgangspunkt. Her som andre steder i verden vil de måske skabe et »hverdagsbillede«, der kan bruges i en krisesituation.«

Kommandør Dalsgaard har flere gange i private samtaler med lagmand Atli Dam (S) udtrykt disse betænkeligheder. »Vi må dog også tage i betragtning, at de sovjetisk-færøske aftaler har stor erhvervs-og beskæftigelsesmæssig betydning for Færøerne.«

Sovjetunionen har i 1988 lov til at fange 140.000 tons blåhvilling i færøske farvande. Til gengæld må færøske fiskere hjembringe 21.000 tons torsk i sovjetisk farvand.

NATOs bekymring gælder også aftalen, hvorefter sovjetiske skibe kan blive repareret på færøske værfter.

Ifølge The Economist frygter NATO-analytikere, at den sovjetiske fiskerflåde og de russere, der overvåger reparationsarbejderne, kan danne en sovjetisk udrykningsstyrke, som under en krisesituation kan overtage kontrollen med Færøerne, længe før NATO kan reagere.

Færøerne ligger midt i et område, hvor et flådeslag om kontrollen med Nordatalanten ifølge det britiske blad meget let kan finde sted.

Færøernes største skibsværft – bekymring i NATO over sovjetiske skibe kan blive repareret på disse værfter.